

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3536

av **Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD)**

med anledning av redog. 2016/17:JO1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av vissa frågor som rör Riksdagens ombudsmän och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

Av redogörelse 2016/17:JO1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse framgår bl.a. att deras instruktion enligt lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän inte har ändrats, att antalet klagomålsärenden har ökat kraftigt även föregående år samt att antalet inspektioner och övriga granskningar på JO:s eget initiativ alltså är färre än vad JO anser önskvärt. Detta motsvarar i allt väsentligt vad som tidigare har framkommit av senare års ämbetsberättelser, med undantag för ändringar av redaktionell och språklig art. Man kan också utläsa att andelen tillsynsärenden som resulterar i någon form av erinran eller annan kritik uppgår till ca 7 procent, en trend som förefaller vara sjunkande över tid.

En anledning till att JO inte lyckas genomföra så många inspektioner och övriga granskningar på eget initiativ som den önskar kommer sig av ett numera ålderstiget uttalande i förarbetena till JO:s instruktion, där myndigheten uppmanas att prioritera klagomålsärenden. Detta kan förvisso ha tett sig fullt naturligt sett till de omständigheter och ärendeflöden som rådde vid den aktuella tidpunkten, men mot bakgrund av senare decenniernas utveckling kan det föreligga skäl att se över rådande prioriteringsordning.

Likaså torde den nu aktuella utvecklingen med allt fler klagomålsärenden och fallande andel ärenden som resulterar i någon form av erinran eller annan kritik kunna föranleda en analys och översyn i sig. Detta inte minst mot bakgrund av att JO för några år sedan skärpte kraven på vad som ska anses utgöra ett klagomål.

Härutöver kan det rimligen antas att det faktum att riksdagen styr sin myndighet genom instruktion i lag, utan t.ex. utfärdande av årliga regleringsbrev så som motsvarar regeringens styrning av sina myndigheter, medför en ökad och kanske inte alltid

önskvärd tröghet i styrningen. Genom att t.ex. ovannämnd prioritering framgår av förarbetena till aktuell lag föreligger risk att det blir onödigt omständligt att genomföra önskvärda justeringar. Till detta kommer också att andra med god insyn i verksamheten, såsom tidigare JO Hans-Gunnar Axberger, uttryckligen har påtalat att en förstärkning av riksdagens huvudmannaskap för bättre styrning och uppföljning av sina myndigheter med fördel kan utsträckas till att gälla även JO-ämbetet. Det kan således vara av intresse att belysa hur riksdagens roll som huvudman för JO fungerar och kan utvecklas. En fråga skulle då kunna vara om den parlamentariska insynen i och uppföljningen av JO:s verksamhet bör öka och i så fall i vilka avseenden. Ytterligare frågor av intresse att överväga är vilka resurser som bör finnas för riksdagens myndighetsstöd och dito-styrning samt om tillsynen av JO bör förändras och i så fall på vilket sätt samt på vems uppdrag tillsynen genomförs.

Allt ovanstående, och säkerligen mer därtill, talar för att en parlamentariskt sammansatt utredning bör ges i uppdrag att se över hur förutsättningarna för denna fortsatt grundlagsreglerade samhällsväsentliga institution under riksdagen lämpligast bör te sig i framtiden. Här skulle i sammanhanget också kunna ses över huruvida en eventuellt kommande nationell MR-institution bör inrättas inom JO eller om verksamheten kanske i stället tvärtom borde renodlas så att Opcat-enheten lyfts bort från JO. Likaså kan en jämförelse med regleringen av Riksrevisionen göras, så att en mer enhetlig reglering av de båda kontrollorganen möjliggörs där så bedöms lämpligt.

Fredrik Eriksson (SD)

Jonas Millard (SD)